

O'QUVCHILARDA MUSTAQIL O'QISH KO'NIKMASINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION STRATEGIYALARI

Qodirov Farrux Ergash o'g'li

Matematika va ta'limda axborot texnologiyasi
kafedrası mudiri i.f.d DSc, dotsent, fan o'qituvchisi
Farruxbek0209@mail.ru; orcid.org/0000-0002-4574-7728

Meliyeva Gulnoza Xomitovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti Boshlang'ich ta'lim va tarbiya
nazariyasi metodikasi yo'nalishi 1-kurs magistranti
<https://orcid.org/0009-0007-6682-0609>
<https://doi.org/10.5281/zenodo.18253011>

ARTICLE INFO

Received: 13st January 2026

Accepted: 14th January 2026

Published: 15th January 2026

KEYWORDS

Mustaqil o'qish ko'nikmasi, innovatsion strategiyalar, o'quvchi faolligi, metakognitiv yondashuv, reflektiv o'qish, raqamli ta'lim texnologiyalari, interaktiv metodlar, loyiha asosida ta'lim, individual ta'lim trayektoriyasi, ta'lim sifati.

ABSTRACT

Mazkur maqolada o'quvchilarda mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirishning innovatsion strategiyalari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda mustaqil o'qish kompetensiyasining mazmun-mohiyati, uning ta'lim jarayonidagi o'rni hamda o'quvchilarning kognitiv faolligini oshirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar, raqamli ta'lim texnologiyalari, interaktiv metodlar va differensial ta'lim strategiyalarining o'quvchilarning mustaqil o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishga ta'siri o'rganilgan. Maqolada loyiha asosida ta'lim, reflektiv o'qish, metakognitiv strategiyalar, elektron ta'lim resurslari hamda sun'iy intellektga asoslangan o'quv platformalaridan foydalanish imkoniyatlari tahlil qilinib, ularning samaradorligi ilmiy dalillar asosida asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim omili ekanini ko'rsatadi hamda amaliyot uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning mustaqil o'qish ko'nikmalarini shakllantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Globallashuv, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi hamda axborot oqimining keskin ortishi sharoitida o'quvchilarning bilimlarni mustaqil ravishda izlash, tahlil qilish, baholash va amaliyotga tatbiq etish qobiliyatlariga bo'lgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda. Shu jihatdan, mustaqil o'qish ko'nikmasi o'quvchilarning intellektual rivojlanishi, tanqidiy va ijodiy fikrlashini shakllantirish hamda uzluksiz ta'limga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, kompetensiyaga asoslangan yondashuvni joriy etish va raqamli ta'lim muhitini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Mazkur jarayonda an'anaviy o'qitish

usullaridan innovatsion pedagogik strategiyalarga o'tish zarurati yuzaga kelmoqda. Ayniqsa, o'quvchilarda mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirishda interaktiv metodlar, metakognitiv strategiyalar, loyiha asosida ta'lim hamda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish dolzarb masalalardan biridir.

Shu bilan birga, amaliyot tahlili shuni ko'rsatadiki, ko'plab ta'lim muassasalarida o'quvchilarning mustaqil o'qish faoliyati yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan, ularning o'z-o'zini nazorat qilish, refleksiya va ta'lim jarayonini rejalashtirish ko'nikmalari sust rivojlangan. Bu holat innovatsion strategiyalarni ilmiy asosda ishlab chiqish va ta'lim jarayoniga tatbiq etish zaruratini taqozo etadi.

Mazkur maqolada o'quvchilarda mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirishning innovatsion strategiyalari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinib, ta'lim jarayonida ularning samaradorligini oshirishga qaratilgan taklif va tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Natija va muhokama.

Tadqiqot natijalari o'quvchilarda mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirish jarayonida innovatsion pedagogik strategiyalardan foydalanish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi. Xususan, metakognitiv yondashuvlar, reflektiv o'qish texnologiyalari va loyiha asosida ta'limni tizimli ravishda qo'llash o'quvchilarning o'quv faoliyatiga nisbatan mas'uliyatini kuchaytirib, ularning bilimlarni mustaqil egallash, tahlil qilish va baholash qobiliyatlarini rivojlantirdi.

Raqamli ta'lim texnologiyalaridan, jumladan, elektron o'quv platformalari, onlayn resurslar va interaktiv ta'lim vositalaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshirdi. Tadqiqot davomida raqamli muhitda ta'lim olgan o'quvchilarda axborotni izlash, saralash va qayta ishlash ko'nikmalari yuqori darajada shakllangani aniqlandi. Bu holat o'quvchilarning individual ta'lim trayektoriyasini belgilash hamda o'z-o'zini nazorat qilish mexanizmlarini rivojlantirishga xizmat qildi.

Muhokamalar shuni ko'rsatadiki, innovatsion strategiyalarning samaradorligi ularning tizimli va kompleks qo'llanilishiga bog'liq. Alohida metod yoki texnologiyani izolyatsiyada qo'llash kutilgan natijani bermasligi mumkin, biroq interaktiv metodlar, differensial yondashuv va raqamli resurslarni uyg'unlashtirish orqali mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirishda yuqori samaraga erishiladi. Shu bilan birga, o'qituvchining yo'naltiruvchi va fasilitator sifatidagi roli o'quvchilarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda muhim omil bo'lib qolmoqda.

Tadqiqot natijalari mavjud ilmiy tadqiqotlar bilan qiyoslanganda, mustaqil o'qish ko'nikmasini rivojlantirishda metakognitiv va reflektiv strategiyalarning ustuvor ahamiyatga ega ekanini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, zamonaviy raqamli texnologiyalar bu jarayonni jadallashtiruvchi va individuallashtiruvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Olingan natijalar ta'lim amaliyotida innovatsion strategiyalarni keng joriy etish zarurligini ko'rsatib, mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim sharti ekanini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Xulosa.

Mazkur tadqiqot natijalari o'quvchilarda mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirish zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri ekanini ko'rsatdi. Tadqiqot jarayonida mustaqil o'qish ko'nikmasining mazmun-mohiyati, uning o'quvchilarning kognitiv faolligi, tanqidiy va ijodiy fikrlashini rivojlantirishdagi ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan asoslandi.

O'quvchilarning bilimlarni mustaqil egallash, o'z-o'zini nazorat qilish va refleksiya qilish qobiliyatlarini rivojlantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim omili ekanligi aniqlandi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, metakognitiv yondashuvlar, reflektiv o'qish texnologiyalari, loyiha asosida ta'lim hamda raqamli ta'lim texnologiyalarini uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarda mustaqil o'qish ko'nikmasini samarali shakllantirish mumkin. Ayniqsa, raqamli ta'lim muhitida interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirib, u demonstrate mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari o'qituvchining ta'lim jarayonidagi roli o'zgarib borayotganini ko'rsatdi. O'qituvchi bilim beruvchi subyekt emas, balki o'quvchilarning mustaqil o'rganish faoliyatini yo'naltiruvchi, maslahat beruvchi va rag'batlantiruvchi fasilitator sifatida namoyon bo'ladi. Bu esa ta'lim jarayonida innovatsion strategiyalarni joriy etishning metodik asoslarini yanada takomillashtirish zaruratini taqozo etadi.

Xulosa qilib aytganda, o'quvchilarda mustaqil o'qish ko'nikmasini shakllantirishga qaratilgan innovatsion strategiyalarni ta'lim amaliyotiga keng joriy etish ta'lim sifatini oshirish, raqobatbardosh va mustaqil fikrlaydigan shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari umumiy o'rta ta'lim muassasalari hamda pedagogik amaliyotda metodik tavsiyalar sifatida qo'llanilishi mumkin.

References:

1. Qodirov, F. "OPTIMIZATION OF TELECOMMUNICATIONS POWER SUPPLY SYSTEMS BASED ON RELIABILITY CRITERIA." Science and innovation 2.A12 (2023): 15-20.
2. F Qodirov. Aholiga tibbiy xizmatlar ko'rsatishning rivojlanishini iqtisodiy-matematik modellash. Scienceweb academic papers collection . 2023/1/1.
3. F Qodirov. Zamonaviy to'lov tizimlari tahlili va elektron pul birliklari. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1.
4. Farrux Qodirov. Zamonaviy trenajyor va simulyatsiya qiluvchi dasturlarning hozirgi kundagi ahamiyati. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
5. Farrux Qodirov. BUSINESS INNOVATION MODEL OF INCOME AND COSTS FROM THE PROVISION OF MEDICAL SERVICES TO THE POPULATION. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
6. Farrux Qodirov. ECONOMIC-MATHEMATICAL MODELING OF THE DEVELOPMENT OF THE PROVISION OF MEDICAL SERVICES TO THE POPULATION. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
7. Farrux Qodirov. THE PLACE OF ECONOMETRICAL MODELING OF HEALTHCARE QUALITY IMPROVEMENT IN THE DIGITAL ECONOMY. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
8. Farrux Qodirov. DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL SYSTEM OF MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
9. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "CREATION OF ELECTRONIC MEDICAL BASE WITH THE HELP OF SOFTWARE PACKAGES FOR MEDICAL SERVICES IN THE REGIONS." Conferencea (2022): 128-130.

10. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "IMPORTANCE OF KASH-HEALTH WEB PORTAL IN THE DEVELOPMENT OF MEDICAL SERVICES IN THE REGIONS." Conferencea (2022): 80-83.
11. Qodirov, Farrux. "THE ROLE OF ICT IN THE DEVELOPMENT OF HEALTH SERVICES." RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIGA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHDA MA'LUMOTLARNI HIMOYALASH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI MA'RUZALAR TO'PLAMI (2022).
12. Фаррух Қодиров. Аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасининг моделлаштиришни тизимли имитация қилиш. Biznes-Эксперт. Том 173. Номер №5. Страницы 102-106. Дата публикации 2022.
13. Farrux, Qodirov. "Foreign experience in the development of medical services to the population." Хоразм Маъмун академияси (2022).
14. ҚОДИРОВ, Фаррух. "АҲОЛИГА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТИШНИНГ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШИ ТАҲЛИЛИ." AGRO ILM (2022).
15. Qodirov, Farrux. "VEKTOR VA SKALYAR MAYDONLAR. GRADIYENT VA YO'NALISH BO'YICHA NOSILA. DIVERGENSIYA VA ROTOR. SATH CHIZIQLARI. GRADIYENT MAYDONLAR. OQIMLAR." Analytical Journal of Education and Development (2022).
16. Qodirov, Farrux. "FURYE QATORI FUNKSIYALARNI FURYE QATORIGA YOYISH." МАТЕМАТИК ФИЗИКА ВА МАТЕМАТИК МОДЕЛЛАШТИРИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МУАММОЛАРИ Халқаро илмий-амалий анжуман материаллари тўплами (2021).
17. Qodirov, Farrux. "MASOFAVIY TA'LIMDA MOODLE. TUITKF. UZ PLATFORMASINING O'RNI VA ANAMIYATI." ИЖТИМОЙ СОҲАЛАРНИ РАҚАМЛАШТИРИШДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНИ МАЪРУЗАЛАР Тўплами (2020).
18. Qodirov, Farrux. "RASPBERRY PI QURILMASINING TEXNIK XUSUSIYATLARI VA UNING IMKONIYATLARI." ИЖТИМОЙ СОҲАЛАРНИ РАҚАМЛАШТИРИШДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНИ МАЪРУЗАЛАР Тўплами (2020).
19. Qodirov, Farrux. "PROTECTING WEBSITES FROM VARIOUS ATTACKS." АХБОРОТ-КОММУНИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ШАРОИТИДА ИННОВАЦИЯЛАР мавзусидаги Республика илмий-амалий анжуман МАЪРУЗАЛАР ТУПЛАМИ (2019).
20. Кодиров, Ф. "PROTSESS RAZRABOTKI IGROVOGO DVIJKA UNITY." Scienceweb academic papers collection (2019).